

Financial Times o.fl. gegn Bretlandi

Dómur frá 15. desember 2009

Mál nr. 821/03

10. gr. Tjáningarfrelsi

Skylda til að afhenda gögn. Fjölmíðlar. Heimildarmenn.

1. Málsatvik

Kærendur eru rekstrarfélög fjögurra dagblaða og fréttapjónusta: Financial Times, Independent News & Media, Guardian, Times og Reuters. Kærendum hafði verið gert að afhenda gögn til belgíska bruggfyrirtækisins Interbrew en gögnunum hafði verið lekið úr fyrirtækinu til kærenda. Af gögnunum mátti ráða hver hafði lekið upplýsingunum til kærenda.

Dagblaðið Financial Times (FT) fékk í nóvember 2001 gögn frá einstaklingnum X sem vörðuðu mögulegt yfirtökutilboð Interbrew í bruggfyrirtækið South African Breweries (SAB). Sama dag hringdi blaðamaður FT í ráðgjafa Interbrew hjá fjárfestingabankanum Goldman Sachs. Blaðamaðurinn tilkynnti ráðgjafanum að blaðinu hefðu áskotnast umrædd gögn og að blaðið ætlaði sér að fjalla um efni þeirra. Blaðið fjallaði um efni gagnanna á heimasíðu sinni að kvöldi sama dags. Í greininni var vísað til gagnanna og tekið fram að Interbrew ætlaði sér að taka yfir SAB. Á næstu dögum fjölluðu dagblöðin The Times, The Guardian og The Independent um yfirtökutilboðið og vísuðu til gagnanna sem var lekið. Eftir að Interbrew gaf út yfirlýsingu um málið héldu blöðin áfram umfjöllun sinni en gátu þess að mögulegt væri að átt hefði verið við gögnin sem upphaflega fréttin í málinu byggðist á. Fréttumfjöllunin hafði veruleg áhrif á markaðsvirði Interbrew og SAB.

Ráðgjafafyrirtæki Interbrew í öryggismálum, Kroll, reyndi að hafa uppi á þeim sem lak gögnunum en án árangurs. Kroll benti Interbrew á að ef fyrirtækið gæti komist að því hvaða gögnum hefði nákvæmlega verið lekið væri e.t.v. hægt að greina hver stóð að baki lekanum. Í kjölfarið höfðaði Interbrew mál gegn kærendum til að endurheimta gögnin. Dómstólar féllust á að kærendum bæri að skila hinum umdeildu gögnum til Interbrew. Sérstaklega var byggt á að X hefði viljandi látið rangar upplýsingar fylgja með trúnaðargögnunum og að það hefði haft alvarlegar afleiðingar fyrir Interbrew á hlutabréfamarkaði. Í þágu réttvísinnar væri því brýnt að gögnin yrðu látin af hendi. Bent var á að þeir almannahagsmunir sem mæltu með því að vernda þann sem lak gögnunum væru ekki nægjanlegar til að standa í vegi fyrir þeim ríkjandi almannahagsmunum sem Interbrew hefði af því að fá rétti sínum fullnægt gagnvart X. Sérstaklega var byggt á því að X hefði greinilega haft það að markmiði að eyðileggja fyrir Interbrew í hagnaðar- eða hefndarskyni. Lávarðadeild breska þingsins hafnaði umleitan kærenda um að hún fjallaði um áfrýjun málsins. Í kjölfar málaloka fyrir enskum dómstólum neituðu kærendur að afhenda gögnin. Dómsúrskurði um að þeim bæri að afhenda gögnin var ekki fullnægt.

2. Meðferð málsins hjá Mannréttindadómstólnum

Kæran

Kærendur byggðu kæru sína á því að dómsúrskurðurinn um að þeim bæri að afhenda gögnin bryti í bága við 8. og 10. gr. sáttmálans. Bentu þeir á að ef gögnin yrðu afhent gæti það leitt til þess að hægt yrði að komast að því hver heimildarmaður þeirra væri. Kærendur byggðu einnig á því að málsmeðferð í einkamáli sem Interbrew höfðaði gegn heimildarmanninum til að fá greiddar skaðabætur en einnig til að koma í veg fyrir frekari leka hefði brotið gegn 1. mgr. 6. gr. sáttmálans.

Niðurstaða

Um 10. gr.: Dómstóllinn tók fram að dómsúrskurðurinn um að kærendum bæri að afhenda hin umræddu gögn hefði raskað tjáningarfrelsi þeirra. Úrskurðurinn var reistur á meginreglu studdri við fordæmi, en hún fól í sér að tæki einstaklingur, sem ekki hefði brotið af sér, þátt í brotum annarra, bæri honum skylda til að aðstoða þann sem brotið var á með því að veita upplýsingar um þann sem framið hefði brotið. Einnig byggði hann á skráðum reglum um réttarfarsbrot. Báðar þessar reglur voru

taldar reistar á lögmætu markmiði, þ.e. að vernda rétt annarra og koma í veg fyrir opinbera birtingu trúnaðarupplýsinga.

Dómstóllinn tók til skoðunar hvort meintur ásetningur X og sá vafi sem léki á um áreiðanleika gagnanna skiptu máli við umfjöllun um kæru kæranda. Dómstóllinn taldi svo ekki vera og vísaði til þess að hvorugt atriðið hefði verið sannað nægilega vel við meðferð málsins gegn kærendum.

Enn fremur benti dómstóllinn á að þótt að Interbrew hefði vitað fyrirfram af því að til stæði að birta grein sem byggðist á gögnunum hefði fyrirtækið ekki reynt að fá lögbann á útgáfuna. Afhjúpun heimildarmanns til að koma í veg fyrir frekari leka væri einungis réttlætanleg í undantekningartilvikum ef annað raunhæft og léttvægara úrræði væri ekki til staðar. Dómstóllinn benti á að þrátt fyrir að ráðgjafafyrirtækinu Kroll hefði ekki tekist að hafa upp á X hefði ekki legið fyrir við meðferð málsins hjá dómstólum hvernig rannsókn fyrirtækisins var háttað. Áfrýjunardómstóll í málinu hefði einvörðungu ályktað að Kroll hefði reynt eins og hægt var að finna út hver X væri.

Dómstóllinn fjallaði síðan um hversu slæmt það væri fyrir ímynd fjölmiðla ef þeir þyrftu að aðstoða við að hafa uppi á ónafngreindum heimildarmönnum sínum. Þessir hagsmunir og hagsmunir almennings af verndun heimildarmanna blaðamanna voru taldir vega þyngra en hagsmunir Interbrew af því að koma í veg fyrir frekari leka úr fyrirtækinu og fá X dæmdan til að greiða fyrirtækinu skaðabætur. Af þessum sökum taldi dómstóllinn að brotið hefði verið gegn 10. gr. sáttmálans. Dómstóllinn sá ekki ástæðu til að fjalla um meint brot gegn 1. mgr. 6. gr. og 8. gr. sáttmálans.

Kærendum voru dæmdar 160 þúsund evrur í málskostnað.